

Vacanță

fără vacanță...

teatrală

Izvorite din vechile petreceri în aer liber, adulate de sutele de mii de spectatori ai lumii antice, care iubeau reprezentațiile sub decoul stelelor, spectacolele în aer liber au cunoscut o viață lungă, trainică, pe trepte de catedrale, sau în parcuri cu boschete orînduite de arhitecți cartezieni, pe stadioane sau în... grădini de vară.

România — Bucureștiul are o veche tradiție în acest gen. Și chiar și la „Inion”, sau pe butoaiile de la o grădină cu grătar și țambal, au jucat și un Nottara și un Brezeanu și un „Buzău”. Și nu numai comediile lui I. D. Ionescu. Și ele, dar și Labiche, Feydeau și nu de puține ori Caragiale sau Alecsandri. Fără îndoială că, parafrazînd Junimea — prima *divertimentul*.

Stagiunea estivală ne preocupă statornic de foarte mulți ani, deoarece dincolo de coordonatele divertimentului, ea a devenit act de cultură, parte integrantă a întregii stagiuni.

De-a lungul anilor, experimentîndu-se, s-a trecut prin diverse faze, formule și încercări.

Bineînțeles, că s-a început greșit cu transplantul spectacolului din sală, în aer liber. Operația nu a dat roade. Cine poate fi mulțumit să vadă un spectacol, pe care l-ar fi putut viziona în condiții bune în sală, dublat de zgomotele străzii și ascultat prin intermediul microfonelor?

Descoperirea s-a făcut în timp. După câteva eșecuri și evidente nemulțumiri, după împlinirea formală a unui ritual de vară, s-a chibzuit mai serios. Din păcate, cele mai multe teatre de vară bucureștene nu și-au cucerit o platformă corespunzătoare. Doar grădina „Boema”, singurul loc central de spectacole, se bucură de marea adeziune a publicului. Teatrul din Herăstrău e, în ordine, cel mai frecventat, în timp ce la „23 August” sînt solicitate cel mai mult spectacolele de divertiment muzical. Puțin frec-

ventat de spectatori, mai ocolit de teatre, e spațiul grădini Bălcescu, fapt la care, distanța e și ea un argument...

Să recunoaștem deschis: teatrele nu au avut prea mare încredere în această formă spectacologică, de aceea au și trecut-o la capitolul „diverse”. Cu ani în urmă, stagiunea estivală prilejuia și teatrelor din provincie adevărate excursii bucureștene, „micro-stagiuni”, nu lipsite de interes. Cu încetul, obiceiul a dispărut... (Anul trecut au fost trei teatre, anul acesta patru...)

S-a scris și se scrie mult, mai mult sau mai puțin documentat, despre stagiunea estivală. Se cere uneori prea mult — pe planul nivelului repertorial — de la această perioadă; se cere uneori o ținută prea „înștăfată” de la un spectacol care se vizionează fără cravată... De fapt stagiunea estivală e totuși o perioadă de concedii... Ca atare, ea presupune o anume selecție. Atunci cînd Teatrul „C. I. Nottara” și-a programat nu o piesă de Claudel, ci un musical după Wilde, sau „Bulandra” pe bunul și dulcele Dumas-tatăl ș.a.m.d.

E pentru prima dată în acest an, cînd vor fi în Capitală o suită de premiere — pe care obișnuim să le numim *absolute* — dedicate verii. Decorul, mișcarea, tonalitățile vocilor sînt gîndite în această direcție.

Există și o altă diversitate de forme de spectacol estival. Să începem cu „sunsetul și lumina”, această feerică născocire franțuzească; în 20 de ani a cucerit și Niagara și Piramidele și Castelele Loirei, și... pe noi. Bucureștiul a reținut, ca notabile, încercările de la Muzeul de antichități, Muzeul Storck, vila Minovici, realizate cu fantezie și bun gust. Spectacole asemănătoare au avut loc la Mogoșoaia: am văzut apoi o reconstituire

festivă la Tg. Jiu, luminând creația lui Brîncuși; s-au căutat coordonatele de spectacol ale „ruinurilor Tirgoviștei“, s-a suit un spectacol tragic grec pe treptele din fața Tomisului etc... etc...

Acum, la ora cînd scriem aceste rînduri, se clădește un nou spectacol de „sunet și lumină“ în rotonda statuilor din Cișmigiu. Piatra va fi înviată de vers, lumini și comentariu poetic. Vocile unor Sadoveanu, Călinescu, Camil Petrescu, Vrața vor evoca alte umbre: Creangă, Maiorescu, Bălcescu, Eminescu. E un pas nou pe acest drum... Am stat mai îndelung de vorbă cu domnul Paul Robert Houdin, inventatorul „sunetului și luminii“ și cel mai celebru realizator de montări nocturne. Invitat într-o prospecție în țara noastră, domni-sa identificase cîteva admirabile locuri: castelul Bran, Histria, minăstrile Moldovei.

De ce nu? Cine va prelua inițiativa? Cine se va încumeta — cu o aparatură simplă — să realizeze un asemenea spectacol?

În afara Bucureștiului, să nu uităm Cibiuniu, rod al entuziasmului celor care răspund de cultură și artă la Sibiu, și care, anul acesta, vor lărgi cadrul spectacolelor cu reprezentatii păpușarești în Tirgul olarilor. La Piatra Neamț „Teatrul pentru tineret și copii“ e o formulă estivală, „Săptămîna teatrelor de păpuși“ de la Constanța, o alta... Dar fantezia nu se poate opri aici...

Cu certitudine, Capitala va fi, în această vară, un centru teatral; s-au depus multe

eforturi, s-au luat destule măsuri organizatorice, administrative și artistice pentru aceasta. Litoralul e și el bogat susținut, stațiunile balneo-climaterice, de asemenea. Ce îi va da strălucire, proeminență, personalitate? E încă greu de pronosticat. Care va fi evenimentul „stagionii“ de vară? Unde? Poate la Arenele Romane, care își redeschid anul acesta porțile. Poate! Fantezia creatorilor nu are niciodată pauză, niciodată vacanță, iar spectatorii pot avea o vacanță „tulburată“ de fantezia aflată la lucru...

Cum se va realiza *Visul unei nopți de vară* pe aleile unui parc, sau *Furtuna*, pe malul unui lac? Cine va juca o piesă istorică, în fața bisericii Antim, sau o dramă medievală la Bran, un Euripide la Histria?

Lista e deschisă. Care teatru va învinge primul în lupta cu inerția și termometrul? Și dacă nu va fi vitregit de condițiile meteorologice, sezonul teatral ar merita interesul spectatorilor săi. Amănuntele concrete: date, orar, au și fost comunicate. Ce-și pot dori oare mai mult creatorii, din teatre, decît să dea viață unui adevărat „vis al nopții de vară“...

Am dori să vedem băncile parcurilor goale, iar pe cele ale teatrelor de vară, pline. Am dori să auzim muza poeziei și muza teatrului, unite sub focul constelațiilor și priveghiul lunii, iar spectatorii să se sfiească să aplaude, pentru a nu stingheri privityghetoarea!

